

Gedurfde keuzes voor een duurzame gemeente

Laat iedereen vrij,
maar niemand vallen.

Verkiezingsprogramma D66 Meierijstad 2022 - 2026

Inhoud

Voorwoord	4
Sociaalliberale richtingwijzers	5
1. Klimaat, milieu en natuur: een groen Meierijstad klaar voor de toekomst.....	6
Besparen en zelf opwekken	6
Op naar een proactieve CO ₂ neutrale gemeente	6
Meierijstad elke dag een beetje gezonder maken.....	7
2. Wonen: ruimte voor een thuisgevoel	9
Meer bouwen	9
Anders wonen	9
Flexibele markt.....	10
3. Onderwijs: goed onderwijs voor gelijke kansen en leven lang ontwikkelen.	11
Onderwijsverbetering in Meierijstad	11
Scholen als voorbeeld in gezondheid en duurzaamheid.....	12
Gelijke doorstroomkansen voor leerlingen en studenten	12
Meierijstad, een gemeente van leven lang leren.....	13
4. Mobiliteit: duurzaam bereikbaar	14
Vorrang aan de fiets	14
Uitstootvrij vervoer voor iedereen.....	14
Een lobby voor een treinverbinding.....	15
Anders kijken naar verkeer van mensen en goederen.....	15
5. Cultuur: samen beleven	16
Cultuureducatie versterken.....	16
Cultuurinstellingen en locaties: de kurken waar ons cultuurbeleid op drijft.....	16
Investeren in openbaar cultureel aanbod.....	17
Evenementen als zuurstof voor de samenleving	17
6. Werk en economie: een gemeente die werkt voor iedereen	18
Investeren in een duurzame en innovatieve economie.....	18
Aantrekkelijk vestigingsklimaat.....	18
Aansluiten bij Brainport regio Eindhoven	19
Perspectief bieden voor agrarische bedrijven	19
Aantrekkelijke centra voor onze eigen inwoners.....	20
Een stevige arbeidsmarkt	21
7. Vrijheid en veiligheid: overall veilig jezelf kunnen zijn.....	22
Een veilig gevoel op straat en thuis.....	22

Digitale veiligheid	23
Ondermijnende en georganiseerde criminaliteit	23
Een veilige jaarwisseling	23
8. Zorg & welzijn, sport: een gezonde gemeente voor iedereen	24
Een leven lang gezond	24
Sterk buurt- en wijkwerk	24
Sport en recreatie	25
9. Overheid en bestuur: mensen maken de gemeente	26
Een grote gemeente	26
Participatie: investeren in vertrouwen	26
Bestuurscentrum, een plek van de inwoners	27
10. Ruimtelijke ordening en financiën: duurzame en sociaal sterke leefomgeving	28
Aantrekkelijk landschapsbeeld	28
Transparant en solide financieel beleid	28
Financieel gezond maatschappelijk vastgoed	29

Voorwoord

D66 staat voor een gemeente met lef. En dat is ook nodig. We staan namelijk voor grote uitdagingen. We hebben nog steeds te maken met de coronamaatregelen. De economische én sociale effecten daarvan zullen nog lang voelbaar zijn. Door de klimaatveranderingen krijgen we steeds extremer weer, ook in onze gemeente. De luchtkwaliteit in Meierijstad is één van de slechtste van Nederland. We hebben te maken met toenemende veiligheidskwesties en ondermijning daarvan. En er zijn te weinig passende woningen. Deze ontwikkelingen vragen de komende jaren veel van Meierijstad.

Om in te springen op deze ontwikkelingen zijn gedurfde keuzes nodig. Want D66 wil dat Meierijstad een gemeente is die aandacht heeft voor duurzaamheid en gezondheid. Een gemeente met schone lucht. Een gemeente waarin iedereen een fijn thuis heeft. En waarin iedereen mee kan doen. Innovatief onderwijs, dat goed aansluit bij het bedrijfsleven in Meierijstad. En met een rijk cultureel aanbod.

D66 Meierijstad is trots op haar gemeente. We zijn één van de grootste in Brabant. Zowel qua oppervlakte als inwonersaantal. En we zijn economisch krachtig. We hebben wat te bieden in regionaal en provinciaal verband. D66 vindt dat Meierijstad die trots breder uit mag dragen.

Dit verkiezingsprogramma is opgesteld naar aanleiding van de vele gesprekken die we in de gemeente hebben gevoerd. Actieve leden hebben dit met veel plezier uitgewerkt en het is door de ledenvergadering vastgesteld. We hebben ongelooflijk veel zin om hier mee aan de slag te gaan. Zie het als een uitnodiging van D66; doe je mee?

Gertjan Hobert
Lijsttrekker D66 Meierijstad

Sociaalliberale richtingwijzers

De uitgangspunten van D66 zijn vastgelegd in vijf 'richtingwijzers'. Deze geven richting aan het denken en de ideevorming binnen de partij. Daarom noemen we deze ook graag kort in dit verkiezingsprogramma.

1. Vertrouw op de eigen kracht van mensen

Wij vertrouwen op de eigen kracht en ontwikkeling van mensen.

2. Denk en handel internationaal

Samenlevingen zijn op steeds meer verschillende manieren met elkaar verbonden. Wij staan open voor de gehele wereld en sluiten niemand uit.

3. Beloon prestatie en deel de welvaart

Mensen zijn niet gelijk, wél gelijkwaardig. Mensen zijn verschillend en wij willen dat de overheid ruimte laat voor die verschillen.

4. Streef naar een duurzame en harmonieuze samenleving

Wij willen de wereld om ons heen tegemoet treden met respect en mededogen.

5. Koester de grondrechten en gedeelde waarden

De fundamentele waarden van onze samenleving zijn vrijheid voor en gelijkwaardigheid van ieder mens, ongeacht opvattingen, geloof, seksuele geaardheid, gerichtheid of herkomst.

1. Klimaat, milieu en natuur: een groen Meierijstad klaar voor de toekomst

Steeds meer zien we de gevolgen van klimaatverandering om ons heen. Niet alleen op Europees en landelijk niveau maar ook bij ons in de gemeente. Het extreme weer raakt onze inwoners en zorgt steeds vaker voor overlast. We kunnen en willen de rekening van de klimaatverandering niet doorgeven aan de volgende generaties.

Nederland heeft in 2019 het klimaatakkoord van Parijs ondertekend. Om die doelen te halen is Nederland ingedeeld in een aantal energieregio's. In deze regio's wordt gekeken hoe er het beste energie opgewekt kan worden. En hoe we zo goed mogelijk met energie om kunnen gaan. De opgaven voor iedere regio zijn flink.

Niets doen, is geen optie. We kunnen niet in de toekomst kijken maar we kunnen wel zien dat wat we nu doen niet genoeg is. We verwachten van de gemeente Meierijstad een proactieve houding op dit thema. D66 wil dat de gemeente in 2040 CO₂ neutraal is. Dat is 10 jaar eerder dan nu de doelstelling is. Om dat te bereiken, doen we het volgende:

Besparen en zelf opwekken

Dit geldt voor alle verbruikers van energie. D66 vindt het belangrijk dat energie wordt bespaard. Want energie die niet verbruikt wordt, hoeft ook niet opgewekt te worden. En alle energie die wel verbruikt wordt, dient zelf te worden opgewekt. Daarom zijn ook smart grids noodzakelijk. D66 wil dat wij in Meierijstad toekomstgerichte technologie blijven toepassen.

Investeren in isoleren eigen woning. D66 wil meer aandacht voor de bestaande duurzaamheidslening. Het stelt mensen in staat om hun woning of bedrijf te verduurzamen. Door meer te isoleren, zodat de warmte niet verloren gaat. Efficiënt isoleren en ventileren, en maak zoveel mogelijk gebruik van natuurlijke materialen, zoals vlas en hennep. Het is een aanpak die wooncomfort vooropstelt en bewoners het heft in eigen handen geeft.

Op naar bijna nul op de meter. Op veel woningen zie je al zonnepanelen op het dak liggen. De opbrengsten van deze zonnepanelen worden telkens beter en het loont voor woningeigenaren, woningcoöperaties, bedrijfspandeigenaren en industrie om te investeren in een dak vol met zonnepanelen. D66 wil dat alle daken van Meierijstad bedekt zijn met zonnepanelen. Om dit te stimuleren willen we een duurzaamheidsfonds.

Betaalbaar van het gas af. Nieuwbouwwoningen zijn al zonder gas. Maar ook bestaande huizen gaan de komende jaren van het gas af. D66 wil dat dit betaalbaar is voor huiseigenaren en gebruikers. Tevens wil D66 dat de mogelijkheid van stadsverwarming onderzocht wordt met gebruikmaking van restwarmte vanuit de industrie.

Op naar een proactieve CO₂ neutrale gemeente

We staan achter het rapport de toekomst van zon en wind in Meierijstad. We zijn voor een goede mix tussen wind- en zonneparken. Als de zon niet schijnt is er vaak wel wind en andersom. Wind- en zonneparken leggen we in gebieden aan waar dit het meest rendabel is. We koesteren het buitengebied. We vinden het belangrijk dat inwoners van Meierijstad voordeel moeten kunnen hebben van deze parken. En willen daarom lokaal eigendom promoten. Wij willen schone bedrijvigheid stimuleren en vervuilende bedrijvigheid afbouwen. De landbouw stimuleren, middels teelten, CO₂ op te slaan in de grond en bijdragen in het verminderen van de CO₂ uitstoot van Meierijstad. Door toekomstige beprijzing en vergoeding CO₂ is dit ook een extra inkomstenbron voor de landbouw.

Deel opbrengst reserveren voor gebiedsherstel. Onderzoek kan nodig zijn naar de gebiedsconsequenties. Hiervoor moet budget worden gereserveerd. Ook een visie over dit soort gebiedsontwikkeling moet worden vormgegeven.

Openbare ruimte verduurzamen. We willen de openbare plekken in de gemeente gebruiken om duurzame energie op te wekken. Onderhoud van de openbare ruimte levert biomassa op zoals snoeihout, bermgras. Wij streven naar mogelijkheden om de vrijgekomen grondstoffen in te zetten als bouwmaterialen voor uiteenlopende producten. Ook door het met zonnepanelen overkappen van parkeerplaatsen verduurzamen wij de openbare ruimte.

De gemeente investeert in eigen duurzaam vastgoed. De gemeente Meierijstad moet hierin het goede voorbeeld geven. D66 wil dat er plan komt waarbij het gemeentelijk vastgoed wordt verduurzaamd. Het doel is dat al het gemeentelijk vastgoed het label krijgt van (bijna) energieneutraal gebouw.

Innovatie op het gebied van energie. Naast zonne- en windenergie zijn er nog andere manieren om duurzaam energie op te wekken. We zien graag dat Meierijstad faciliteert in waterstof- en geothermische centrales en in duurzame opslag van energie.

Meierijstad elke dag een beetje gezonder maken

We wonen graag in een schone en gezonde gemeente. Om dit voor elkaar te krijgen moeten we meer mensen meer bewust maken en samenwerken waar het kan.

Verbeteren luchtkwaliteit. Luchtvervuiling is een onzichtbaar probleem. Bijvoorbeeld te hoge fijnstof- en stikstofdioxide concentraties eisen haar tol en maken mensen bevattelijker voor bijvoorbeeld Corona en luchtwegziekten. Maar ook kende onze gemeente te veel Q-koorts patiënten. Te vaak hebben beperkte economische belangen zwaarder gewogen dan de volksgezondheid. Daar moet een einde aan komen. Om te weten waar de luchtkwaliteit het slechtst is, moet je gedetailleerde metingen uitvoeren. Zo kom je erachter wat de bron van die vervuiling is. D66 pleit er dan ook voor om een meetnetwerk te maken in straten en wijken. Dit kan door meetapparatuur aan straatlantaarns te bevestigen.

Afval scheiden loont. Inwoners en bedrijven die duurzaam handelen dienen beloond te worden. Dat willen we doen door het restafval per gewicht en lediging door te rekenen. Goed scheiden aan de bron loont dus. Ook voor appartementencomplexen willen we het scheiden makkelijker maken door de ondergrondse containers hierop aan te passen.

Duurzaam regenwater. Onze leefomgeving versteent steeds meer. Om die reden kan het grondwaterpeil zich moeilijk herstellen. Regenwater gaat vaak niet naar de bodem maar wordt afgevoerd via het riool. D66 wil dat er gekeken wordt naar een gescheiden rioleringsstelsel voor grijs water en hemelwater. Hemelwater hoeft namelijk niet gezuiverd te worden. D66 ziet daarnaast graag dat mensen het grond- en regenwater langer vasthouden in eigen tuin. We gaan dat stimuleren door het aanbieden van een gratis regenton.

Zelfvoorzienende wijken. D66 wil initiatieven van mensen die gezamenlijk energie opwekken en delen stimuleren. Je kan dit ook doortrekken naar het gebruik van gezamenlijke elektrische auto's en fietsen. Bijkomend voordeel: de energie die wordt opgewekt in de wijk wordt verbruikt in de wijk. Deze hoeft niet verplaatst en vraagt dus geen capaciteit van je energienet.

80.000 bomen plan. We zien graag een groen Meierijstad waarin we oog hebben voor de inwoners en de natuur. Niet alleen in het buitengebied maar ook voor in de wijken om bijvoorbeeld hittestress te voorkomen. Of om het landschap te versterken, meerdere natuurlijke verblijfsgebieden te maken, biodiversiteit te verbeteren, nieuwe diensten mogelijk te maken en om Meierijstad aantrekkelijker te maken om er te wonen, te werken en te verblijven.

Scherpere geluids- en stanknormen. De wegen en het luchtruim worden weer drukker. Daarmee neemt ook de geluids- en stankoverlast toe. D66 zorgt ervoor dat de gemeente zich houdt aan de normen voor geluid en stank. Waar mogelijk zullen we deze verscherpen.

Eerlijke prijzen betalen voor je afval. Op dit moment kent Meierijstad drie milieustraten. Maar voor hetzelfde afval betaal je in de praktijk niet overal hetzelfde. Wij willen dat de kostenberekening op de milieustraat meer eerlijk, objectief en transparant wordt. Dat leidt tot gelijke prijzen voor hetzelfde afval. En de milieustraten zijn zes dagen per week open, met ruimere openingstijden.

2. Wonen: ruimte voor een thuisgevoel

Landelijk gaat het er al een hele tijd over en ook in Meierijstad ervaren we de problemen van de huidige huizenmarkt. Door de stijgende huizenprijzen is kopen, zeker voor starters en éénverdieners, vaak niet mogelijk. En ook voor huren is geduld nodig: bij de woningcorporaties zijn de wachttijden flink opgelopen. D66 wil voor iedereen een passende woning. Dat betekent dat er genoeg betaalbare woningen moeten zijn. Dat betekent dus meer bouwen. In een sneller tempo dan dat we tot nu toe kennen. Maar we vinden ook dat het anders kan. Daarom mét lef! We stimuleren daarnaast ook andere manieren van bouwen en creëren van nieuwe plekken om te wonen.

Meer bouwen

Er is een tekort aan woningen in Meierijstad. De meest voor de hand liggende oplossing voor het woonprobleem is simpelweg het bouwen van meer woningen.

3000 nieuwe woningen voor Meierijstad. Vanzelfsprekend willen we bijdragen aan de landelijke ambitie van één miljoen nieuwe woningen in de komende tien jaar. Binnen de afspraken in Meierijstad willen we gaan voor nog eens 10% extra woningen. Dat betekent 3000 nieuwe woningen in de komende 4 jaar. Er is behoefte aan betaalbare koop- en huurwoningen voor starters en mensen met middeninkomens. Om doorstroom te bevorderen willen we ook inzetten op het bouwen van seniorenwoningen. Hiervoor is actief grondbeleid nodig.

Inclusieve wijken, meer divers aanbod. Bij het bouwen van nieuwe woningen en wijken is diversiteit erg belangrijk. D66 wil inzetten op een goede mix in de wijk; van koop- en huurwoningen voor mensen met verschillende budgetten. Hierdoor ontstaan woningen voor mensen van verschillende leeftijden en sociaal maatschappelijk achtergronden. Ook willen we senioren in de eigen vertrouwde wijk een woonplek kunnen geven. Diversiteit samen met de juiste wijkvoorzieningen zorgen voor een goede leefbaarheid.

Energie neutraal en natuur inclusief bouwen. De nieuwe woningen worden energie neutraal en waterbesparend gebouwd met circulair en duurzame bouwmaterialen. Woningbouwcorporaties, bouwers en verhuurders worden gehouden aan de duurzaamheidsdoelen en investeren in een comfortabele en duurzame woning voor huurders.

Hoogbouw mogelijk maken. De gemeente moet de beschikbare ruimte voor woningen zo optimaal mogelijk benutten. D66 wil hoogbouw tot ongeveer 7 verdiepingen mogelijk maken.

Meer regelvrije zones. D66 wil een groot gebied aanwijzen als regelvrije zone. Eisen aan woonvormen en welstand worden hier niet of minder gehanteerd. Mensen kunnen hier zelf bouwen. Denk hierbij aan de bouw van 'tiny houses'. De uitgangspunten zijn net als bij de bouw van andere nieuwe woningen: duurzaam en circulair.

Anders wonen

Naast het bouwen van woningen moeten we ook kijken hoe we anders kunnen wonen. Innovatiever en anders omgaan met de bestaande (woon)ruimte die er nu al is.

Kleinschalige leefgemeenschappen. D66 wil het toestaan van woongemeenschappen onderzoeken. We zijn daarbij voor een visie met lef.

Meer woningen splitsen. D66 wil het splitsen van woningen eenvoudiger maken. Dit met het accent op leefbaarheid.

Mantelzorgwoningen. D66 wil dat de bouw van mantelzorgwoningen wordt gestimuleerd. En dat, wanneer de nieuwe omgevingswet in 2022 in werking treedt, deze woningen nog steeds vergunningsvrij kunnen worden gerealiseerd, dus met alleen een meldingsplicht.

Leegstaande panden inzetten voor woonbestemming. Er zijn in Meierijstad veel leegstaande winkels en kantoren die omgebouwd kunnen worden tot woonbestemming. D66 wil dit actief stimuleren en daarbij bevorderen dat flexibele gebouwen worden ontwikkeld. Dit vraagt van de gemeente dat het vergunnings- en bestemmingsplanproces anders wordt ingericht.

Flexibele markt

Om iedereen een fijne, passende woonplek te geven moeten mensen gaan bewegen. Dat kunnen we stimuleren. Met de juiste middelen kunnen we de woningmarkt flexibeler inrichten.

Inzetten van doorstroomconsulenten. Zij informeren inwoners bij het zoeken naar een ander huis en coördineren maatregelen die doorstroom bevorderen. D66 pleit voor de inzet van doorstroomconsulenten voor zowel koop als huur.

Meer doorstroomwoningen. D66 wil dat woningcorporaties meer doorstroomwoningen realiseren. We willen een prijsprikkel voor mensen die te ruim wonen. Zij worden verleid om naar een kleinere woning te verhuizen. Die doorstroomruimte is er nu vaak niet.

Zelfbewoningsplicht. D66 wil een zelfbewoningsplicht in Meierijstad. Het vergroot ieders kansen en draagt positief bij aan de leefbaarheid.

Veilige huisvesting van arbeidsmigranten. We hebben aandacht voor de vaak slechte woonomstandigheden van arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten verdienen goede huisvesting en de gemeente maakt hierover afspraken met bedrijven en regiogemeenten. Daarbij is het uitgangspunt dat er zoveel mogelijk scheiding is tussen huisbaas en werkgever.

Niemand slaapt op straat. D66 wil tijdelijke opvangwoningen voor dak- en thuislozen.

3. Onderwijs: goed onderwijs voor gelijke kansen en leven lang ontwikkelen.

Scholen bieden een veilige omgeving voor alle kinderen. Goed onderwijs daagt uit en biedt kansen tot ontplooiing. Goed onderwijs is maatwerk, want geen enkel kind is hetzelfde. D66 staat voor gelijke kansen voor iedereen. Gelijke kansen bieden in het onderwijs vraagt om het lef om ongelijk te investeren. Zodat je achtergrond uiteindelijk geen belemmerende rol speelt.

Landelijk zijn we de onderwijspartij met plannen voor gratis kinderopvang. Ongelijkheid ontstaat vaak al op jonge leeftijd. Kinderopvang vergroot de gelijkheid tussen kinderen en werkt emanciperend voor ouders. Kinderen met sociaal-emotionele en taalachterstanden krijgen op die manier zo vroeg mogelijk extra ondersteuning en begeleiding. Dat kan grote leerachterstanden voorkomen. Wel hebben we in coronatijd gezien dat aandacht voor achterstanden een nieuwe focus vraagt, zoals de beschikbaarheid van een rustige thuiswerkplek, thuisbegeleiding en goed internet. Daarom willen we investeren in een brede proactieve signalering in het onderwijs en het preventiebeleid daarop inrichten.

Onderwijsverbetering in Meierijstad

Veel onderwijsbeleid wordt landelijk geregeld. Hieronder staan de voorstellen van D66 om het onderwijs in Meierijstad te verbeteren.

Een rijke schooldag voor ieder kind. Sommige kinderen gaan van voetbal, door naar muziekles en dan naar tennis. Andere kinderen zitten na school thuis voor de tv. Hierdoor neemt de ongelijkheid tussen kinderen alleen maar toe. Dat mogen we niet laten gebeuren. Landelijk kiest D66 voor een rijke schooldag. Alle kinderen krijgen onderwijs, opvang, sport, cultuur, muziek, natuur en huiswerkbegeleiding op hun school. D66 Meierijstad wil dat de gemeente de samenwerking opzoekt met bedrijven en instellingen om dit lokaal te realiseren. Een goed voorbeeld hiervan is hoe de CHV Academy nu al werkt op het gebied van cultuuronderwijs.

Gezonde voeding op school. Alle kinderen krijgen een warme lunch, want op een lege maag kan je geen reken- of taallessen volgen. Daarnaast kunnen scholen worden ondersteund bij de aanvraag van (Europese) subsidiemogelijkheden voor schoolfruit en -groenten.

Brede buurtschool. Brede buurtscholen hebben een spilfunctie in de wijk en zorgen ervoor dat schoolgebouwen optimaal worden gebruikt, ook na lestijd. Dit vereist een sterke samenwerking tussen onderwijs, opvang en lokale verenigingen en welzijnsorganisaties. Hier zetten wij ons volledig voor in. Ook subsidiëren we weekend-, lente-, zomer-, herfst- en winterscholen.

Inspiratievolle schoolgebouwen op de juiste plek. Een goed en inspirerend schoolgebouw is de basis voor goed onderwijs. Onderwijshuisvesting is een prioriteit voor het gemeentelijk onderwijsbeleid. Binnen Meierijstad staat in het Integraal Huisvestingsplan (IHP), dat iedere wijk een basisschoolvoorziening moet hebben. D66 vindt het belangrijk dat deze scholen levensvatbaar zijn en toekomstbestendig. Kwaliteit van onderwijs moet altijd leidend zijn.

Een basisschool in Veghels Buiten. Veghels Buiten is een wijk in groei. We vinden dat deze wijk een eigen basisschool nodig heeft. Liefst een school die aansluit bij de filosofie waarmee Veghels Buiten is ontwikkeld: in het groen en de buitenlucht.

Tijd voor echte onderwijsvrijheid. Verreweg de meeste basisscholen in Meierijstad hebben een katholieke grondslag. Dat maakt dat ouders niet veel keuze hebben in het soort basisonderwijs voor hun kinderen. D66 ziet dat graag anders, D66 wil onderzoeken of de onderwijsbehoefte van ouders van jonge kinderen aansluit bij het huidige aanbod. Daarin willen we niet alleen de behoefte van religieus onderwijs onderzoeken maar ook van andere onderwijsconcepten, zoals vrije scholen.

Gelijke kansen vragen een ongelijke behandeling. We durven ongelijk te investeren in gezinnen, scholen en buurten waar de verschillen groot zijn. We hebben bijzondere aandacht voor scholen met veel leerlingen met ontwikkel- en leerachterstanden. Deze scholen geven we extra middelen om deze leerlingen extra begeleiding te kunnen bieden.

Solidariteit voor elk kind. De portemonnee van de ouder(s) mag nooit een rol spelen bij de ontwikkelkansen van een kind. Daarom bieden we via de scholen of solidariteitsfondsen, tablets of laptops aan voor elk kind vanaf groep 3 voor kinderen uit gezinnen die hiervoor niet zelf het budget hebben.

LHBTIQ+-acceptatie. Tijdens hun schooltijd maken kinderen een belangrijke ontwikkelingsfase door. Het is cruciaal dat de school daarbij een veilige omgeving is. Middelbare scholen worden aangemoedigd om een GSA (Gender and Sexuality Alliance) op te zetten. Ook spreken we basis- en middelbare scholen aan op hun wettelijke plicht om LHBTIQ+-acceptatie te bevorderen. Mbo's en hbo's worden gevraagd LHBTIQ+-beleid te ontwikkelen.

Scholen als voorbeeld in gezondheid en duurzaamheid

Jong geleerd is oud gedaan. Daarom zijn de scholen in Meierijstad gezond en duurzaam.

Groene schoolpleinen. We investeren in Groene en Blauwe schoolpleinen, speelplaatsen en moestuinen die worden opengesteld voor de hele wijk. Hierbij betrekken we ook de ouders.

Afval scheiden op school. Scholen hoeven niet extra te betalen om afval te scheiden, mits ze dit koppelen aan educatieve doelen. De gemeente ondersteunt scholen bij het opzetten van projecten om circulair denken en handelen onder leerlingen te ontwikkelen.

Gezonde frisse lucht in de klas. Een gebrek aan frisse lucht in het klaslokaal heeft invloed op leerprestaties, concentratie, welbevinden en gedrag van kinderen en leraar. Daarom faciliteren we energie neutrale en frisse schoolgebouwen.

Gelijke doorstroomkansen voor leerlingen en studenten

We willen dat alle leerlingen en studenten door kunnen stromen naar de middelbare school of vervolgopleiding die bij ze past. Ook willen we voorkomen dat er segregatie optreedt tussen de verschillende leerniveaus. Door het bieden van maatwerk en een 'zachte overstap' halen we het beste uit leerlingen en studenten.

Van vmbo naar mbo. We willen een zachte overstap en passende leerroute voor alle studenten. Sommige jongeren vinden de overstap van kleinschalig vmbo-onderwijs naar de grotere mbo-instellingen lastig. Deze groep willen wij de mogelijkheid bieden een mbo-diploma te behalen op niveau 1 of niveau 2 in de vertrouwde vmbo-omgeving. De gemeente moet bestaande initiatieven hiertoe ondersteunen en uitbreiding hiervan faciliteren. Wij staan open voor deze initiatieven van onze vmbo-scholen, het Elde College en het Fioretti College.

In actie tegen thuiszitten. Iedere thuiszitter in Meierijstad is er één te veel. Daarom zetten we actief in op beleid om ieder kind onderwijs te bieden, bijvoorbeeld door voor alle kinderen en jongeren tot 27 jaar passend onderwijs beschikbaar te stellen. Ook worden nieuwe docenten gecoacht in het verminderen van uitstroom van leerlingen uit het onderwijs. Bij voorkeur gebeurt dit door ervaringsdeskundigen.

Zorgteam op school. Alle scholen moeten een zorgteam en een visie op begeleiding en ondersteuning hebben. We stimuleren scholen om naast logopedisten en fysiotherapeuten ook orthopedagogen en psychologen een werkplek aan te bieden binnen een school. We versterken (en ontschotten) de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg in het belang van het kind.

Meierijstad, een gemeente van een leven lang leren

Leren stopt niet na het behalen van een diploma of het bereiken van een bepaalde leeftijd. De wereld en de samenleving zijn namelijk altijd in beweging. De vele nieuwe ontwikkelingen en mogelijkheden vragen een nieuwsgierige en lerende houding van iedereen. Daar richten we onze gemeente goed voor in.

Het begint met basisvaardigheden. Er zijn veel mensen die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en/of digitale vaardigheden. De gemeente ondersteunt daarom het aanbod basisvaardigheden van de taalhuizen. Taalhuizen zijn belangrijk voor de algemene ontwikkeling van de mensen in Meierijstad. D66 wil graag stimuleren dat er ook ruimte is voor lokale initiatieven. We intensiveren de samenwerking tussen bibliotheken en scholen. Ook faciliteren we een leescoalitie en streven naar lees- en taalakkoorden in het onderwijs.

Opleiden werkt. We willen dat de gemeente de samenwerking intensificeert met onderwijsinstellingen, bibliotheken en het bedrijfsleven. Wij vinden dat er een 'triple helix' wethouder moet komen die ervoor zorgt dat onderwijs, overheid en bedrijfsleven nog beter gaan samenwerken. Daarmee willen we de opleidingen in Meierijstad nog beter laten aansluiten op het bedrijfsleven. Wij vinden het namelijk erg belangrijk dat de jongeren die worden opgeleid in onze gemeente ook in onze gemeente een baan kunnen vinden. Ook willen we bedrijfsbezoekdagen organiseren. Zodat kinderen meer inzicht krijgen in wat voor werk er in Meierijstad beschikbaar is.

4. Mobiliteit: duurzaam bereikbaar

Op het gebied van mobiliteit staan we op een kantelpunt. Waar nu de verbrandingsmotor de belangrijkste krachtbron is om personen en goederen te vervoeren zal dat in de komende jaren snel veranderen naar schonere vormen zoals elektriciteit en waterstof. Een gemeente met lef faciliteert deze verandering niet alleen maar stimuleert deze ook.

Ook willen we dat de gemeente actief blijft kijken en ruimte biedt voor nieuwe vormen van transport en vervoer zodat we hierin voorop blijven lopen.

Voorrang aan de fiets

De fiets is een van de gezondste manieren om van A naar B te komen. Met de komst van e-bikes wordt de fiets ook steeds meer een alternatief voor de auto wat betreft middellange afstanden.

Netwerk van (snel)fietspaden. Wat D66 betreft komt er een netwerk van snelfietspaden tussen de verschillende kernen in onze gemeente, zodat onze inwoners zich snel, veilig en gezond kunnen verplaatsen.

Energieopwekkende fietspaden. D66 wil dat we gaan experimenteren met fietspaden die energie opwekken bijvoorbeeld met het systeem van Solaroads. Zo is fietsen niet alleen gezond voor de individuele fietser, maar ook voor de hele maatschappij. Mocht het werken dan kan dit ook toegepast worden op andere wegtypes.

Fietsers (en wandelaars) hebben voorrang. Bij nieuwe verkeersontwikkelingen in onze gemeente wordt er eerst gekeken naar de veiligheid van fietsers en wandelaars en daarna pas naar de doorstroming van gemotoriseerd verkeer. Ook moet er actief worden gekeken waar de veiligheid en gemak van fietsers en wandelaars verbeterd kan worden.

Fietsparkeerplaatsen. Men moet gestimuleerd worden om met de fiets naar onze centra te komen, daarom moeten er meer en betere fietsparkeerplaatsen komen. Dit willen wij ten koste laten gaan van het aantal autoparkeerplaatsen.

Uitstootvrij vervoer voor iedereen

De tijd van de vervuilende verbrandingsmotor laten we achter ons. De komende jaren zullen we steeds meer overgaan naar een uiteindelijke uitstootvrije manier van vervoer. Dit is niet alleen beter voor het milieu in het algemeen, maar draagt ook bij aan een schonere lucht in onze kernen en daarmee aan een betere gezondheid.

Vervangingssubsidie. D66 wil een inkomensafhankelijke subsidie waarmee inwoners hun oude auto's, motors en brommers kunnen vervangen voor een emissievrij alternatief.

Milieuzones. Om de echt vervuilende voertuigen te weren uit onze centra willen we het instellen van milieuzones onderzoeken.

Volledig elektrisch gemeentelijk wagenpark. De gemeente geeft het goede voorbeeld. In 2025 moet het wagenpark van de gemeente volledig emissievrij zijn. Ook zullen we er bij aanbestedingen op aansturen dat bedrijven en leveranciers dat ook doen.

Laadinfrastructuur uitbreiden. Bij het aanleggen van parkeerplaatsen zal de gemeente eisen dat er voor 25% van de parkeerplaatsen een oplaadmogelijkheid is. Ook willen we kijken naar het gebruik van laadlantaarnpalen als oplaadmogelijkheid.

Deelvervoer centraal. Deelauto's en deelscooters worden gelukkig steeds meer gewoon. Het gaat immers om mobiliteit en niet om bezit. Op centrale plaatsen in wijk of dorp komen er hubs voor elektrische (bak)fietsen, deelscooters en deelauto's. Hier moeten inwoners gemakkelijk gebruik van kunnen maken.

Een lobby voor een treinverbinding

Voor de lange afstand is de trein het belangrijkste en mooiste vervoermiddel. Zowel voor personenvervoer als voor goederen. Daarom verbaast het D66 dat er in Meierijstad geen treinverbinding is. Wij vinden het voor de economie en goede bereikbaarheid ontzettend belangrijk dat er een verbinding met de trein is. Iemand zou in Veghel moeten kunnen opstappen op de trein om dan naar Parijs of Keulen te reizen voor zaken of naar Eindhoven Airport voor verdere bestemmingen. Wat D66 betreft zouden er 2 treinverbindingen in onze gemeente moeten liggen: eentje parallel aan de A50 tussen Eindhoven en Oss en eentje parallel aan de N279 tussen Den Bosch en Helmond. Die zouden elkaar kruisen in Veghel op een station.

Lobby voor een treinverbinding. D66 wil dat er nu eens echt werk wordt gemaakt voor een treinverbinding en wil daarom dat de gemeente een serieuze lobby begint om onze wens in Den Bosch, Den Haag en Brussel goed duidelijk te maken.

Burgemeentes aan laten haken bij lobby. Samen sta je sterk, de gemeente Meierijstad moet burgemeentes laten aansluiten bij deze lobby, want ook zij zullen voordelen ervaren van een treinverbinding in deze regio.

Anders kijken naar verkeer van mensen en goederen

De verkeersdruk zorgt op een aantal plekken in Meierijstad voor grote problemen. Inwoners wachten vaak al lang op een goede oplossing. D66 wil hier werk van maken. Waarbij het uitgangspunt leefbaarheid erg belangrijk is. We noemen hier een aantal voorbeelden.

Rembrandtlaan Veghel. Het project aan de Rembrandtlaan moet worden aangepakt zodat alleen het verkeer dat in Veghel moet zijn, gebruik maakt van de Maxwell Taylor brug. Verkeer van en naar Erp en Uden moet over de A50 en N279 naar hun bestemming rijden. Daarnaast moet er een goede verbinding zijn voor vrachtverkeer dat van de N279 naar De Dubbelen gaat.

Meer vervoer over water. Vrachtvervoer moet meer gebruik maken van de Zuid-Willemsvaart. Hierdoor is er minder wegverkeer en creëren we een gezondere leefomgeving.

Ontlasten van N279 en A50. D66 begrijpt dat de A50 en N279 worden ontlast door de aanleg van een nieuwe secundaire weg. De oplossing die voor meer verkeersdruk zorgt in Veghel of Eerde is voor ons geen optie.

Veiligheid rondom scholen. D66 vindt dat het verkeer rondom scholen veilig moet zijn. Dit willen we bereiken door schoolzones in te voeren bij alle scholen van Meierijstad. Die schoolzones moeten per locatie op maat worden uitgewerkt. Een Kiss & Ride zone zou hierbij verkeershinder kunnen voorkomen.

5. Cultuur: samen beleven

Het samen beleven van kunst en cultuur is van onmisbare waarde voor onze inwoners. Het is dé manier voor mensen om elkaar te ontmoeten en samen ervaringen op te doen. Dat kan door een les te volgen bij Phoenix, het samen muziek maken in een harmonie of blaasorkest, het bezoeken van een festival, het bekijken van een theatervoorstelling of film of het bezoeken van een kermis. Bij deze en andere culturele activiteiten ontmoeten onze inwoners elkaar en zorgt het voor binding met en in onze gemeente. D66 staat voor een uitdagend cultureel aanbod wat qua kwaliteit past bij de grote gemeente die Meierijstad is.

Cultuureducatie versterken

Kinderen en jongeren komen wat D66 betreft zo vroeg mogelijk in contact met kunst en cultuur. Hiermee prikkelen we hun creativiteit en leren we ze om met andere ogen te kijken naar de wereld en de mensen om hen heen.

D66 is al erg blij met het aanbod van cultuureducatie wat er in Meierijstad is, voorbeelden: het 1 Ander Festival, de CHV Academy en de Cultuurkade Meierijstad die voor extra cultuuronderwijs in en buiten onze scholen zorgen. Wij willen dit graag versterken zodat kinderen en jongeren vaker de kans krijgen om kennis te maken met kunst en cultuur binnen en buiten onze gemeente. Niet alleen is dit goed voor onze kinderen en jongeren, maar ook geeft dit het onderwijs in onze gemeente een boost. Wij zien dit in het kader van de rijke schooldag die D66 ambieert.

Museum bezoeken voor leerlingen en studenten. D66 stimuleert museumbezoeken voor iedere leerling en student. In Meierijstad worden alle musea gratis toegankelijk voor deze doelgroep. We willen mogelijk maken dat alle kinderen en jongeren om het jaar de kans krijgen om een museum buiten Meierijstad te bezoeken.

Theater op maat. We willen jongeren en kinderen enthousiast maken voor het theater. Daarom willen we alle kinderen en jongeren 1 keer in de 2 jaar de kans te geven om met hun school/klas een theatervoorstelling te bezoeken.

Cultuurinstellingen en locaties: de kurken waar ons cultuurbeleid op drijft

We hebben in Meierijstad een krachtige culturele basisinfrastructuur bestaande uit o.a. Phoenix Cultuur, Bibliotheek, Theater de Blauwe Kei, Kunststichting Meierijstad, Cultuurkade Meierijstad, Roois Cultuur Kontakt en diverse andere lokale culturele stichtingen en verenigingen. Zij zijn wat D66 betreft de kurken van ons cultuurbeleid. D66 vindt dat de gemeente moet faciliteren en vooral inhoudelijke samenwerking moet stimuleren en promoten. Waardoor deze basisinfrastructuur met hun eigen expertise een nog beter cultureel aanbod kan leveren.

Meierijstad heeft een aantal culturele hotspots waar veel van de culturele activiteiten worden uitgevoerd. De grootste daarvan is de Noordkade in Veghel maar ook 't Spectrum in Schijndel, Mariëndael in Sint-Oedenrode en ter Aa in Erp. Deze zien wij als de 'keukentafels' van Meierijstad waar iedereen welkom is om binnen te komen en waar men elkaar ontmoet.

Noordkade borgen als culturele locatie. De Noordkade is het motorblok van de culturele activiteiten in onze gemeente en daarbuiten. Er komt een bestemmingsplan met regelvrije zone voor het cultuurcluster op de Noordkade in Veghel. Er hoeft dan niet voor ieder kleinschalig evenement of idee een vergunning te worden aangevraagd. Dit moet ervoor zorgen dat de creatieve energie die daar is zoveel mogelijk ruimte krijgt. De Noordkade kent veel bezoekers. En dat worden er steeds meer. Niet alleen lokaal, maar ook mensen uit de regio bezoeken de Noordkade. Om die reden moet de Noordkade beter en veiliger bereikbaar worden. Hierbij moeten ook de mogelijkheden voor openbaar vervoer worden onderzocht.

Situatie 't Spectrum normaliseren. De subsidiëring van het cultureel centrum 't Spectrum moet op eenzelfde manier gebeuren als de subsidiëring van andere culturele instellingen in Meierijstad.

Investeren in openbaar cultureel aanbod

Kunst en cultuur speelt zich niet alleen af in het theater of museum, maar juist ook in de openbare ruimte. Ook daar prikkelt kunst en laat het mensen nadenken over zichzelf en de wereld waarin we leven.

Geschiedenis in beeld. We zouden graag zien dat er op een aansprekende manier aandacht wordt gegeven aan de geschiedenis van diverse plekken in Meierijstad. Goede voorbeelden hiervan zijn de parachutes van Market Garden en attentiestenen die de geschiedenis van een kern of wijk in beeld brengen. D66 vindt dit belangrijk en daagt uit tot meer goede ideeën.

Plaatsen voor 'streetart'. D66 wil meer plekken in de openbare ruimte waar bijvoorbeeld graffiti kunstenaars hun kunstwerken kunnen maken.

Kunst combineren met gewone zaken. Bij het inrichten van de openbare ruimte willen we dat er veel meer gekeken wordt hoe daar kunst in kan worden betrokken. Een goed voorbeeld daarvan vinden we het speeltoestel in de vorm van een Spitfire op de Vlagheide, waarbij kunst en functie verweven worden met elkaar.

Evenementen als zuurstof voor de samenleving

Festivals, carnaval, kermissen en andere evenementen zijn een belangrijk onderdeel van onze cultuur. Daarbij vinden we wel dat deze evenementen moeten worden georganiseerd door de inwoners zelf. Dat kan in verenigings- of stichtingsverband zijn of in een meer informele samenwerking voor kleinere wijk- of stratevenementen. Zij zijn verantwoordelijk, ook voor de locatiekeuze. De gemeente kijkt hoe ze dit zoveel mogelijk kan faciliteren.

Ruim baan voor evenementen in wijk of dorp. We willen opstartsubsidies bieden voor nieuwe kleinere initiatieven in dorpen en wijken. Zodat deze gemakkelijker kunnen beginnen en kijken of ze levensvatbaar zijn.

Een flexibel evenementenbeleid. Op dit moment is het evenementenbeleid van Meierijstad niet geschikt voor nieuwe (meerdaagse) initiatieven. Dit maakt het organiseren van dit soort evenementen lastiger. Wat D66 betreft gaan we hiervoor beleid ontwikkelen.

6. Werk en economie: een gemeente die werkt voor iedereen

In Meierijstad hebben we een sterk bedrijfsleven. Van grote nationale en internationale ondernemingen tot de winkelier in onze centra. Al deze ondernemingen dragen bij aan het goede ondernemingsklimaat in onze gemeente. D66 is hier trots op en wil dat we dat als gemeente ook meer uitdragen.

We zien ook uitdagingen voor het bedrijfsleven in onze gemeente. Ook bij hen zal er een grote verduurzamingsslag gemaakt moeten worden. Dat is niet alleen goed voor het klimaat, maar het opent ook nieuwe kansen voor datzelfde bedrijfsleven. Wij denken dat het bedrijfsleven deze slag grotendeels zelf kan maken, maar waar dat niet lukt vinden wij dat we als gemeente moeten ondersteunen.

Meierijstad moet een landelijk voorbeeld worden in de transitie naar duurzame landbouw. Zo zorgen we ervoor dat de agrariërs in onze gemeente weer een fatsoenlijke boterham kunnen verdienen zonder dat mens, natuur en landschap worden geschaad.

Investeren in een duurzame en innovatieve economie

Het grote bedrijfsleven in onze gemeente brengt ook een grote belasting op klimaat en natuur met zich mee. Om dit zo veel mogelijk te beperken vinden wij dat bedrijven zo duurzaam en klimaatneutraal mogelijk moeten zijn. De gemeente moet dit zoveel mogelijk stimuleren en faciliteren.

Steun voor Veghel Win(d)t. D66 vindt dit initiatief voor windmolens langs de A50 waar stroom wordt opgewerkt voor de bedrijven fantastisch. Een heel goed voorbeeld hoe duurzame energie wordt opgewekt voor gezamenlijk gebruik. Wij vinden dat bedrijven gestimuleerd moeten worden om gelijksoortige initiatieven te starten.

Zonnepanelen op bedrijfsdaken. D66 wil dat alle daken in Meierijstad bedekt zijn met zonnepanelen. Er zijn nog genoeg grote bedrijfspanden die wat ons betreft prima gebruikt kunnen worden voor het leggen van zonnepanelen.

Duurzame nieuwbouw. We vinden het belangrijk dat nieuwe bedrijfspanden voorbereid zijn op de toekomst. Deze moeten daarom zo energiezuinig mogelijk zijn. Dat kan door zonnepanelen op daken, energieopslag en andere vormen van energieopwekking en besparing.

Aantrekkelijk vestigingsklimaat

We vinden het belangrijk dat Meierijstad aantrekkelijk is en blijft voor bedrijven om zich te vestigen en uit te breiden. Daarom moeten we er samen voor zorgen dat er genoeg ruimte is voor bestaande bedrijven om te groeien maar ook voor nieuwe bedrijven om zich te vestigen. In eerste instantie willen we deze ruimte creëren door de huidige bedrijfsterreinen te revitaliseren en intensiveren. Een aantrekkelijk vestigingsklimaat betekent ook het hebben van genoeg goed geschoolde mensen die het werk kunnen uitvoeren.

Versoepelen bouwregels bedrijventerreinen. Om MKB-bedrijven op kleinere industrieterreinen te laten uitbreiden willen we de bouwregels versoepelen. Zo kan er bijvoorbeeld een extra verdieping op het bedrijfspand gezet worden. Op deze manier kunnen bedrijven toch uitbreiden zonder extra ruimte in te nemen. Vooral in de kleinere kernen zien we dit als oplossing omdat bedrijven daar lokaal verbonden zijn en liever niet kiezen voor uitbreiding op een ander industrieterrein.

Mobiliteitshub. Kavels kunnen efficiënter en duurzamer worden benut. D66 stelt voor een centrale mobiliteitshub te bouwen waar een parkeergarage, OV en deelvervoer samen komen. Zo hoeven bedrijven geen eigen parkeergelegenheid te voorzien op eigen grond.

Ruimte voor uitbreiding grote bedrijven. Vooral in Veghel en Schijndel moeten er grotere kavels komen waar bestaande bedrijven op kunnen uitbreiden.

Ruimte voor verduurzaming bedrijven. Op nieuwe kavels moet duurzaam en klimaatvriendelijk gebouwd en gewerkt worden.

Focus op vernieuwing en innovatie bij nieuwvestiging. Bedrijven die van buiten onze gemeente zich hier vestigen zullen wat D66 betreft echt iets moeten toevoegen aan onze economie. Daarmee bedoelen we dat ze andersoortig werk hebben of dat ze echt willen innoveren. We denken hierbij ook aan innovatieve start ups.

Triple Helix wethouder. Deze wethouder gaat ervoor zorgen dat onderwijs, overheid & bedrijfsleven beter gaan samenwerken. Daarmee willen we de opleidingen in Meierijstad nog beter laten aansluiten op het bedrijfsleven. Wij vinden het namelijk erg belangrijk dat de jongeren die worden opgeleid in onze gemeente ook in onze gemeente een baan kunnen vinden.

Campus duurzame inzetbaarheid rondom energie transitie. De energietransitie geeft grote technologische uitdagingen waarbij het gaat om het implementeren van toekomstgerichte technologie. Er is nu al een sterkt tekort aan vakspecialisten en hoger opgeleiden binnen de installatiebranche. In de toekomst zal daarnaast steeds meer gevraagd worden aan kennis en kunde van de medewerkers. Onderzoek naar de mogelijkheid om zo'n campus te starten en te vestigen in Meierijstad. Belangrijk is dat het bedrijfsleven samen met mbo- en hbo-opleidingen, invulling gaat geven aan de opleidings- en trainingsprogramma's.

Aansluiten bij Brainport regio Eindhoven

Het economische centrum van deze regio ligt in Eindhoven en de Brainportregio die daarom heen ligt. Daar zit de innovatieve kracht die onze gemeente nodig heeft om onze eigen economische kracht te laten floreren. Daarom moet Meierijstad zich op deze regio richten.

De Agrifood Capital regio waar onze gemeente nu bij aangesloten is heeft een te smalle focus. Ook zijn de stappen die gezet zijn op het gebied van 'food'- en duurzame agrarische innovaties te klein in verhouding tot de beschikbare tijd, geld en draagvlak.

Afscheid nemen van Agrifood Capital. Wat D66 betreft stoppen we als gemeente met deelname aan Agrifood Capital. De te smalle focus op 'food' heeft betrekking op een klein gedeelte van onze bedrijven. Deelname hieraan heeft te weinig toegevoegde waarde gehad.

Aansluiten Brainport. Brainport is alles wat een samenwerkingsverband tussen een overheid, bedrijfsleven en onderwijs zou moeten zijn. Niet voor niets is de Brainportregio economisch gezien één van de krachtigste regio's in Europa. Het sluit ook beter aan bij de bedrijven in Meierijstad. Daar kunnen we als Meierijstad alleen maar voordeel bij hebben.

Perspectief bieden voor agrarische bedrijven

Met de eenzijdige focus op voedselproductie is de landbouw steeds verder af komen te staan van het onderhouden van de cultuurhistorische landschappen en is de biodiversiteit op landbouwgrond afgenomen. Hoewel er al jarenlang steeds meer voedsel wordt geproduceerd, staan de verdiensten voortdurend onder druk. De inkomsten liggen vaak onder de bedrijfseconomische kostprijs. De belasting voor mens en milieu in ons dichtbevolkt land is gewoon te hoog. Daarom moet Meierijstad onze agrarische bedrijven helpen met de transitie

naar duurzame landbouw zodat zij een fatsoenlijke boterham kunnen verdienen zonder het milieu te belasten.

Bij duurzame landbouw staat een efficiënte en duurzame omgang met de aarde centraal. Alleen zo kan een groeiende wereldbevolking binnen de grenzen van de aarde worden gevoed. Dit vergt een andere visie op voer, mest, bodem, dierenwelzijn, landschap en natuur. Landbouwgrond moet bij duurzame landbouw anders benut worden: meer grond voor plantaardig voedsel voor mensen, meer restproducten gebruiken voor veevoer. Niet chemie maar een vruchtbare bodem is de basis van voedselproductie. Om duurzaam om te gaan met mest en voedsel is het nodig dat het aantal kippen en varkens in Meierijstad halveert en het aantal koeien substantieel afneemt.

Boeren belonen voor natuur en landschapsbeheer. We moeten naar nieuwe verdienmodellen voor de agrariërs. De gemeente moet het natuur- en landschapsbeheer wat boeren uitvoeren belonen.

Pilots met innovatieve technieken uitvoeren. D66 vindt dat Meierijstad zich moet inzetten om pilots voor robuuste teeltmethoden te ontwikkelen vanuit ecologisch efficiënte methoden. Het verminderen van bodembewerking, meer diversiteit van planten door ruimere gewasrotaties, gebruik van groenbemesters en het permanent bedekt houden van de bodem, vormen belangrijke uitgangspunten. Gewassen voeden hierbij het bodemleven en omgekeerd.

Alleen maar duurzame landbouw. De gemeente verleent alleen maar medewerking aan veranderingen van bedrijfspercelen als deze overstappen op duurzame landbouw. Voor andersoortige landbouw is gewoon geen plaats in onze gemeente.

Duurzame verpachting. Verpachting van grond in eigendom van de gemeente moet onder voorwaarde van duurzaam bodembeheer, bijvoorbeeld via een bodempaspoort. Daarbij willen we ook een expliciet verbod op het gebruik van glyfosaat op onze gronden.

Boerderijwinkels en lokaal keurmerk. We willen het mogelijk maken dat agrariërs hun eigen producten direct aan de lokale consumenten kunnen verkopen. Dit willen we doen door een lokaal keurmerk te stimuleren. Boerderijwinkels en andere initiatieven willen we faciliteren.

Geitenhouderijen verplaatsen. Binnen twee kilometer van een geitenhouderij mag niet worden gebouwd. Dat heeft te maken met de stankcirkel en de gezondheidsrisico's. In delen van Olland en Schijndel kan er daarom nu niet meer gebouwd worden. D66 wil dat er in gesprek wordt gegaan met de ondernemers of de geitenhouderijen verplaatst kunnen worden. Nu wordt bewoners gevraagd een verklaring te ondertekenen waarbij ze afstand doen van eventuele gevolgen. Voor D66 is dit geen manier om met de gezondheid van inwoners om te gaan. Wat D66 betreft wordt er direct gestopt met die werkwijze.

Aantrekkelijke centra voor onze eigen inwoners

Wij vinden dat de winkelcentra in onze kernen belangrijke plekken zijn waar onze inwoners elkaar kunnen ontmoeten in de horeca of kort kunnen shoppen voor dagelijkse en niet dagelijkse boodschappen. Een gemeente moet ervoor zorgen dat deze centra aantrekkelijk zijn om te verblijven.

Horeca meer de ruimte geven. Wij vinden dat de terrassen in onze centra meer ruimte mogen krijgen. Hierdoor breng je meer gezelligheid in het centrum.

Gemakkelijker maken voor het organiseren kleine evenementen. We willen het gemakkelijk maken voor winkeliers en horecaondernemers om kleinschalige evenementen te organiseren. Bijvoorbeeld een modeshow of muzikanten op een terras. Wij willen dit doen door middel van zogenoemde regelvrij zones waar, binnen gestelde kaders, ondernemers flexibel kunnen ondernemen. Zo maken we onze centra aantrekkelijker.

Omvormen winkelruimte. Door ontwikkelingen van de online verkoop is er steeds minder vraag naar winkelruimte en komt er dus steeds meer winkelruimte leeg te staan. D66 wil leegstand voorkomen en sommige winkelruimtes herbestemmen tot een andere functie zoals ontmoeten of wonen. Hierbij willen we de bestaande centra compacter maken.

Een stevige arbeidsmarkt

Wij vinden dat iedereen die wil werken moet kunnen werken en dat de meeste mensen makkelijk van werk naar werk gaan. Dat is voor niet iedereen een gegeven en daar is dan ondersteuning bij nodig. Daar is een taak voor de gemeente weggelegd. Ook is de gemeente zelf werkgever en kan dus op veel punten het goede voorbeeld geven.

Werkbonus. Mensen die vanuit de bijstand willen werken, lopen tegen te veel belemmeringen aan. Niet alleen zien ze van hun verdiende loon niks terug op hun bankrekening vanwege de verrekening met de uitkering, ze kunnen er zelfs op achteruit gaan als ze in deeltijd werken. D66 wil dit met een werkbonus tegengaan, waardoor werken daadwerkelijk loont.

Lokale initiatieven. We geloven dat elkaar kennen helpt bij het vinden van een baan of medewerker. Zeker als je wat hulp hierbij goed kan gebruiken. We willen daarom lokale initiatieven ondersteunen zoals PIM Werkt en Bij Jet.

Discriminatievrije arbeidsmarkt. De gemeente moet het goede voorbeeld geven door bijvoorbeeld anoniem solliciteren als norm te maken.

Gelijke stagevergoeding. Een stage is ervoor om ervaring op te doen, daarom vinden wij dat het niet moet uitmaken of een stagiair bij de gemeente een mbo, hbo of universitaire opleiding volgt: de stagevergoeding moet gelijk zijn.

7. Vrijheid en veiligheid: overal veilig jezelf kunnen zijn

Inwoners van Meierijstad zijn pas echt thuis, als ze vrij zijn om hun eigen keuzes te maken. Vrij zijn in wat ze geloven, van wie ze houden of wat ze dragen. Dat vraagt om een veilige en tolerante gemeente. Op veel plekken in Meierijstad is het veilig, maar het kan nog beter! D66 wil daarom dat de gemeente zoveel mogelijk inzet op voorkomen van intolerantie en handhaaft waar dat noodzakelijk is. Tegelijkertijd waken we voor privacy schendingen en onnodige inperkingen van onze vrijheid.

Een veilig gevoel op straat en thuis

De situatie op straat en in de wijk bepalen voor een groot deel hoe veilig wij ons voelen in de gemeente. Slechte verlichting, rommel en ongewenst gedrag dragen bij aan een minder veilig gevoel. Sociale verbondenheid en controle bevorderen daarentegen juist de veiligheid.

Extra inzet in de wijk. Wijkagenten zijn bekend in de wijk en spelen een belangrijke verbindende en signalerende rol. Waar het gaat om jongeren speelt het ambulante jongerenwerk ook een grote rol. Zij kennen de jongeren en de plaatsen waar zij rondhangen en gaan gemakkelijk in gesprek. We willen extra inzet van (jeugd) wijkagenten en ambulant jongerenwerk.

Gebruik de kracht en kennis van wijkbewoners. We geloven dat de weerbaarheid en veiligheid toeneemt als burgers zich organiseren en makkelijk hun zorgen kwijt kunnen. Daarom steunen we positieve rolmodellen, wijkschouwen, meldpunten en Buurt Informatie Netwerk (BIN). We willen hen versterken, omdat zij een spilfunctie vervullen in een veilige wijk.

Hard tegen straatintimidatie. Het is onacceptabel dat we te maken hebben met straatintimidatie. Daarom komt er een bestrijdingsplan. Met aandacht voor de training van handhavers, bewustwordingscampagnes zoals 'Ben Je Oké', veilige ontmoetingsplekken in uitgaansgelegenheden en een lage meldingsdrempel.

Effectiever drugsbeleid. Wietteelt kan net als alcohol legaal en gereguleerd plaatsvinden, met oog voor de gezondheidseffecten. We willen de verkoop van lachgas tegengaan en de preventie van problematisch drugsgebruik opschroeven.

Etnisch profileren tegengaan. Samen met de politie en vertegenwoordigers uit de samenleving helpen we discriminatie en profileren op basis van etniciteit, gender en nationaliteit de wereld uit. Trainingen over antiracisme en vooringenomenheid, registratie van politiecontroles en een inclusief politiekorps zijn hierin onmisbaar.

Huiselijk geweld tegengaan. Tijdens de coronacrisis hebben we de cijfers van mishandeling en verwaarlozing zien oplopen. D66 vindt extra aandacht voor de bestrijding van huiselijk geweld daarom van groot belang. Dit willen we bereiken door integrale sturing waarbij betrokken partijen uit de zorg, het onderwijs, veiligheid en werk & inkomen beter met elkaar gaan samenwerken. Deze domein-overstijgende samenwerking vraagt om een sterke gemeentelijke regie.

Gerichte hulp en voorlichting. Het slim combineren van beschikbare informatie leidt tot meer inzicht in welke problemen zich waar voordoen. Dat gebruiken we voor gerichte voorlichting, bijeenkomsten voor lotgenoten en trainingen. Zo versterken we lokale netwerken en doorbreken we taboes.

Digitale veiligheid

Onze snel digitaliserende wereld brengt naast vele kansen ook risico's met zich mee. Het aantal privacy schendingen en slachtoffers van cybercriminaliteit neemt toe. Ook gemeenten hebben te maken met 'hacks', gijzelsoftware en datalekken. Het is daarom noodzakelijk dat de gemeente in online veiligheid investeert.

Weerbaarheid vergroten. De inspanningen van de gemeente om ambtenaren, inwoners en organisaties weerbaar te maken tegen cybercriminaliteit zetten we voort. De gemeente zelf voldoet op een proactieve manier aan de vastgestelde beveiligingsstandaarden.

Oefenen met cyberincidenten. Een cyberincident kan een grote negatieve impact hebben op de samenleving. We willen dat de gemeente door middel van periodieke oefeningen de weerbaarheid en bestrijding daarvan toetst.

Weerbaar tegen offline en online extremisme. We willen weerstand kunnen bieden tegen fysiek en vooral ook online extremisme. Initiatieven met dit doel ondersteunen we vanuit de gemeente. Het is tevens van belang dat de gemeente samen met onderzoekers de effectiviteit van de interventies onderzoekt.

Ondermijnende en georganiseerde criminaliteit

De verwevenheid tussen de onder- en bovenwereld vormen een groot risico voor onze democratische samenleving. Denk aan drugscriminaliteit, mensenhandel en criminele investeringen in vastgoed en horeca. Het is noodzakelijk dat de gemeente illegale praktijken voorkomt en bestrijdt. Dit willen we bereiken door:

Een hardere aanpak van ondermijning. Met behulp van focusgebieden, scherpere integriteitsbeoordelingen bij vergunningen, signalen van bewoners en het slim bundelen van informatie zorgen we ervoor dat criminele organisaties minder gemakkelijk misbruik kunnen maken van legale voorzieningen.

Vroegtijdig afglijden voorkomen. We maken werk van een methode om jongeren op het rechte pad te houden. Het doel is om vroegtijdig gedragsproblemen te signaleren en aan te pakken. Zo voorkomen we dat jongeren radicaliseren of zich ontwikkelen tot criminele veelplegers. Het is bovendien een belangrijk instrument in het tegengaan van bijvoorbeeld messengeweld onder jongeren.

Een veilige jaarwisseling

D66 is voor een gezellige en veilige jaarwisseling in Meierijstad. Op dit moment is zowel de verstoring van de openbare orde, als de (vuurwerk)schade aan mens, dier en milieu te groot. Het afsteken van vuurwerk door particulieren veroorzaakt steeds meer overlast.

Alleen siervuurwerk. D66 wil de komende raadsperiode inzetten op een veilige jaarwisseling die gedragen wordt door de inwoners van Meierijstad. We willen een verbod op knalvuurwerk. Siervuurwerk mag wel. We vragen aan de gemeente dit te realiseren maar ook te handhaven op plaatsen waarbij men zich niet houdt aan het verbod.

8. Zorg & welzijn, sport: een gezonde gemeente voor iedereen

D66 Meierijstad heeft zich altijd hard gemaakt voor een gezonde gemeente. Want een goede gezondheid is de basis voor een prettig leven. Een goede gezondheid begint met een gezonde leefomgeving én een gezonde leefstijl. Hoeveel dat uitmaakt hebben we tijdens de coronacrisis kunnen zien. Daarom is aandacht voor en tussen de vele pijlers van (positieve) gezondheid zo belangrijk. Door meer aandacht voor preventie in de vorm van participatie, zingeving, beweging en het stimuleren van een gezonde leefstijl willen we in de toekomst de vraag naar zorg verminderen. Zo houden we Meierijstad gezond en de zorg betaalbaar en toegankelijk.

Een leven lang gezond

Dit willen we verankeren door het sluiten van een breed preventieakkoord en het aanstellen van een wethouder gezondheid.

De kwetsbare doelgroepen in Meierijstad nemen toe; er komen meer ouderen die langer thuis blijven wonen, er is meer eenzaamheid onder alle leeftijden, toenemende druk op mantelzorgers, mensen met GGZ problematiek blijven in de wijk wonen, de kloof tussen arm en rijk neemt toe, er komen meer nieuwkomers – zowel statushouders als arbeidsmigranten, de digitalisering maakt de kloof tussen de samenleving en de mensen die moeite hebben met de basisvaardigheden steeds groter en er is een toename van complexe echtscheidingen.

Toegang voor zorg en ondersteuning. D66 wil een voor inwoners makkelijk toegankelijk en te begrijpen systeem voor het aanvragen van zorg of ondersteuning. Eén centrale toegang waar je terecht kan met alle vragen over bijvoorbeeld opvoeding, geldproblemen, hulp aan huis, huiselijk geweld of leven met een beperking. Achter de schermen dienen organisaties zo georganiseerd te zijn dat inwoners snel en goed geholpen worden. D66 wil dat deze inzet regelmatig geëvalueerd wordt.

Om verdere zorg te voorkomen is de inzet van lokaal verankerde organisaties in het sociaal domein onmisbaar. Hun cruciale waarde is in coronatijd extra goed zichtbaar geworden. Naast de jaarlijkse opdracht van de gemeente is er financiële ruimte nodig voor het sociaal domein om gehoor te kunnen geven aan de snel veranderende signalen en ontwikkelingen van de samenleving.

Sterk buurt- en wijkwerk

De buurten en wijken zijn dé vindplaatsen voor waar het sociaal domein zich sterk voor maakt: om iedereen mee te laten doen. Het omzien naar elkaar in Meierijstad is groot en dat moeten we zo zien te houden. We zijn ontzettend trots op het aantal en de kwaliteit van de vrijwilligers in Meierijstad. Om dat te behouden moeten we meer investeren in het aanbod, de begeleiding, het versterken en de waardering van vrijwilligerswerk.

We geloven in de kracht van preventief werk. Met laagdrempelige inloopvoorzieningen, aanwezigheid op scholen, en de aanwezigheid in wijken en buurten worden inwoners gezien en gehoord die tijdelijk wat extra ondersteuning kunnen gebruiken. Trends en ontwikkelingen worden zoveel mogelijk omgezet in collectieve activiteiten. Waar nodig wordt opgeschaald omdat de lijnen kort zijn binnen de coöperatie, netwerkpartners, gemeente en zorginstanties. Dit moeten we minimaal op dit niveau behouden.

Organiseren van burgerinitiatieven vergemakkelijken. We willen dat de aanvragen en verantwoordingen gemakkelijker worden voor buurt- of wijkinitiatieven gericht op het elkaar ontmoeten en begrijpen. We spreken daarmee de eigen kracht van inwoners aan, mochten zij hier zelf niet uitkomen kunnen zij worden ondersteund door de welzijnspartijen.

Meer sleutelpersonen. Dat zijn personen die de (culturele) vertaalslag kunnen maken tussen de doelgroep die zij vertegenwoordigen en organisaties. Om elkaar te blijven begrijpen moeten we meer inzetten op deze sleutelpersonen.

Sport en recreatie

Preventief en reactief bewegen om gezondheidsklachten tegen te gaan. Wie daar op jonge leeftijd mee begint, doet dat later meestal ook nog. D66 vindt het ontzettend belangrijk dat sport voor iedereen toegankelijk moet zijn, onafhankelijk van leeftijd, portemonnee en (lichamelijke) gesteldheid. Want sport en bewegen is een goede manier om je talenten te ontdekken en jezelf te ontplooien. In de samenleving zorgt het voor verbroedering en verbinding en versterkt het de sociale cohesie.

Divers en inclusief aanbod, voor iedereen toegankelijk. We bouwen graag aan een sport- en beweegvriendelijk Meierijstad. We zien de buurtsportcoaches ingezet om crossovers op scholen en ongeorganiseerd sporten op sportveldjes en sportverenigingen te versterken. We willen nieuwe vormen van (buiten)sporten ondersteunen, zoals (gratis) sportclinics op sportveldjes. We willen dat samen met jongeren gebouwd wordt aan passend aanbod, zoals skate- en freerunbanen en urban sports. D66 is erg blij met het jeugdfonds sport en cultuur zodat sport en cultuur voor alle jongeren toegankelijk is. We willen graag betaalbare bewegingsactiviteiten voor iedereen.

Eigen expertisecentrum sport. Dit is een onderdeel van de gemeentelijke organisatie en bevordert de ontwikkeling van verenigingen en organisaties. Het voordeel is dat deze partij boven de materie hangt en een objectieve afweging kan maken over de inzet van middelen. Een organisatie met de kennis en kunde om te investeren in talent. Daarmee brengen we de sport en de sportaccommodaties in Meierijstad op een hoger niveau.

Omnipark in Erp. D66 is van mening dat de toekomstzekerheid van sportverenigingen in de verschillende kernen gebaat is bij het model van Omniparken (integraal huisvestingsmodel). Door het huidige college is er een gedachterichting aangegeven voor het Omnipark in Erp. D66 vindt dat hier budget aan toegekend moet worden zodat er een mooie sport, culturele en maatschappelijke voorziening komt die past bij de wensen van Meierijstad in het algemeen en Erp in het bijzonder.

9. Overheid en bestuur: mensen maken de gemeente

De uitdaging van Meierijstad is om een balans te vinden tussen de kracht van één grote gemeente en de lokale vraagstukken op dorp- of wijkniveau.

Een grote gemeente

Meierijstad is één van de grootste en economische krachtigste gemeente in Brabant. We mogen trots zijn op onze gemeente en deze trots ook in de regio uitdragen. Ook moeten we kijken hoe we ons intern beleid zo kunnen maken dat we op hoger abstractieniveau naar onze gemeente kijken.

Meierijstad beleidsmatig focus geven. Meierijstad wordt getypeerd door de diversiteit in kernen met ieder een eigen kracht, identiteit en sociale structuur maar ook eigen uitdagingen. De negen kleine kernen hebben vraagstukken die sterk vergelijkbaar zijn. Zij verschillen wel van de vraagstukken die in de grotere kernen spelen. D66 stelt voor om in beleid voortaan aandacht te hebben voor Veghel, Schijndel, Sint-Oedenrode, Erp en de negen kleine dorpen.

Leiderschap in de regio. Meierijstad wordt getypeerd door zijn grote bedrijvigheid en werkgelegenheid. Met onze vele, soms (inter)nationale bedrijven hebben we een bovenregionale betekenis wat vraagt om leiderschap in de regio en het aanschuiven aan relevante overlegtafels op landelijk niveau. De ambitie voor bijvoorbeeld de treinverbinding kan alleen gerealiseerd worden als we ons geluid integraal, systematisch en op alle beslisniveaus laten horen. Het college van burgemeester en wethouders heeft een spilfunctie in dit proces.

Participatie: investeren in vertrouwen

Vertrouwen is de basis voor een gezonde, democratische gemeente. Dat begint bij een open en transparante overheid die aanspreekbaar en bereikbaar is. D66 staat voor een gemeente die dicht bij de inwoners staat en die initiatiefnemers verder brengt. De omgevingswet en energietransitie bieden kansen om burgerparticipatie nog meer vorm te geven. Het is belangrijk dat de gemeente oog heeft voor alle inwoners, ook diegene die minder goed van zich (kunnen) laten horen.

Helder en aanspreekbaar. We vinden het belangrijk dat informatie voor iedereen duidelijk is. De communicatie van de gemeente willen we daarom in klare taal; B1 niveau. Ook willen we de gemeentelijke informatie voorzien van een naam en telefoonnummer waarop de contactpersoon rechtstreeks of via het werkatelier bereikbaar is. Voor de mensen die digitaal niet vaardig (genoeg) zijn willen we op de gemeentelijke website een 'bel-me-terug' knop.

Inwoners betrekken. D66 vindt het belangrijk dat de gemeente haar inwoners actief betreft bij de maatschappelijke keuzes die gemaakt worden. Het proces van burgerparticipatie rondom de herinrichting van de markt in Sint-Oedenrode is een goed voorbeeld. D66 wil duidelijke en laagdrempelige burgerfora. Hiermee worden de adviesmogelijkheden van de inwoners verruimd.

Inwoners met ideeën. D66 wil een burgerinitiatief invoeren dat lijkt op de landelijke regeling. Met 250 handtekeningen kan een groep inwoners afdwingen dat een voorstel door de gemeenteraad behandeld wordt. De gemeente stimuleert de inwoners om gebruik te maken van dit recht.

Adviesraden. Ook vinden we het belangrijk dat inwoners eigen adviesraden op kunnen stellen. Met 2000 handtekeningen kan er een formele adviesraad op thema gevormd worden. Deze adviesraden kunnen dan gevraagd en ongevraagd advies aan de gemeente geven over hun thema's. Dit werkt hetzelfde als de huidige dorps- en wijkraden of de sportraad.

Buurtbetrokkenheid. D66 wil inwoners meer zeggenschap geven. Zoals inspraak bij beheer van het maatschappelijk vastgoed. Een groep burgers mag een gemeentelijk gebouw onder voorwaarden exploiteren. Inwoners krijgen ook het recht om samen met de gemeente te bepalen hoe hun straat/buurt eruit komt te zien en ingericht wordt. Het is belangrijk dat hiervoor regels en procedures versoepeld en versimpeld worden.

Transparant bestuur. Alle informatie is altijd en gelijktijdig voor iedereen toegankelijk. Alleen bij zwaarwegende onderwerpen wordt hiervan afgeweken.

Bestuurscentrum, een plek van de inwoners

De raad zetelt op dit moment in het oude gemeentehuis van Sint-Oedenrode. Maar naast de griffie en een gemeentelijke balie staat het gebouw grotendeels leeg. Dit kan wat D66 betreft niet de bedoeling zijn.

Een aansprekend en bijzonder bestuurscentrum. D66 wil dat het bestuurscentrum een bijzondere plek is. De raad, het hoogste orgaan van onze gemeente, vergadert in een zaal die past bij de besluiten die hier worden genomen.

Efficiënt gebruik van ruimte. Maar als de raad hier niet vergadert, kunnen anderen er gebruik van maken. Dat kunnen externe organisaties zijn die deze ruimte huren voor bijvoorbeeld congressen of de eigen ambtelijke organisatie. De locatie van het bestuurscentrum zal dit gebruik zo makkelijk mogelijk moeten maken.

Zichtbare manier van stemmen. Tijdens raadsvergaderingen worden na het debat door de voorzitter de standpunten samengevat en vervolgens medegedeeld wat het besluit is geworden. Hierdoor is het voor de buitenstaander niet altijd duidelijk wie er precies voor en tegen hebben gestemd. D66 wil dat dit duidelijker wordt door bijvoorbeeld een digitaal bord waarop de stemmingen zichtbaar zijn.

Een journalistiek fonds. D66 wil voor de lokale pers een journalistiek fonds oprichten, zodat de lokale pers onafhankelijk is van de politiek.

10. Ruimtelijke ordening en financiën: duurzame en sociaal sterke leefomgeving

In voorgaande hoofdstukken is duidelijk aangegeven wat D66 Meierijstad in de komende vier jaar wil bereiken. Dit zijn ambitieuze doelen. Om die doelen te bereiken is geld en ruimte nodig. Dit zijn schaarse middelen en moeten zo goed mogelijk ingezet worden voor een gezonde, duurzame en sociaal sterke leefomgeving. Ook dat vraagt om gedurfde keuzes.

Aantrekkelijk landschapsbeeld

Terwijl er voor gebouwen vele en soms gedetailleerde voorschriften zijn, is dit er voor de omgeving niet. Er is al jaren sprake van een verrommeling van het landschap. Juist nu we steeds meer in de eigen omgeving gaan wandelen, fietsen en recreëren is aandacht nodig voor hoe onze groene omgeving eruitziet. Een aantrekkelijke omgeving van wegen, wandel- en fietspaden is bevorderlijk voor het recreatief gebruik ervan. Zoals er nu beeldkwaliteitsplannen voor bebouwing zijn, worden er ook landschapsbeeldplannen ontwikkeld. Daarin worden kaders gesteld voor de groenvoorzieningen en buitenaankleding bij gebouwen of bij percelen.

Transparant en solide financieel beleid

D66 zet zich in voor transparant en solide financieel beleid. Dat betekent dat we voorzichtig met belastinggeld omspringen en ervoor zorgen dat de begroting sluitend is en tegen een stootje kan. Zo geven we inwoners het vertrouwen dat gemeente Meierijstad goed omgaat met hun belastinggeld.

De basis op orde. De vele voorzieningen die Meierijstad rijk is, houden we graag op niveau. De groei van Meierijstad en haar groeiende opgaven en de wensen van haar inwoners brengen kosten met zich mee die gedekt moeten worden. Daarom moet de begroting in balans zijn. We houden genoeg reserves aan om eventuele tegenvallers te kunnen opvangen.

Kritisch naar de OZB kijken. De OZB in Meierijstad is laag. In de huidige situatie, met hoge energielasten voor inwoners, is extra stijging van woonlasten niet gewenst. D66 wil wel onderzoek naar de doorwerking van de OZB-systematiek en een 'benchmark' met vergelijkbare gemeenten. Het realiseren van ambities in een grote gemeente vraagt om een bijdrage van inwoners en bedrijven die hierop is afgestemd.

De vervuiler betaalt. D66 wil toekomstbestendige gemeentelijke belastingen en heffingen waarin we uitgaan van het principe van de vervuiler betaalt. Dat wil zeggen dat we zoveel mogelijk de kosten willen neerleggen bij de degene die de dienst of product gebruikt. Tenzij daarin zwaarwegende maatschappelijke belangen in de knel komen.

Verantwoord subsidies verstrekken. Subsidies zijn een goed middel om zaken die we belangrijk vinden voor elkaar te krijgen. Omdat het gaat om belastinggeld is het wel belangrijk dat we verstandig en zorgvuldig met subsidies omgaan. Dit vraagt om heldere doelstellingen, transparantie en verantwoording achteraf. Bijdragen aan maatschappelijke doelen zoals duurzaamheid, diversiteit en inclusie worden als criteria opgenomen in de subsidieregelingen. Ook willen we de drempel voor aanvragen zo laag mogelijk houden.

Financieel gezond maatschappelijk vastgoed

Meierijstad beschikt over een grote hoeveelheid gebouwen voor de uitvoering van de eigen taken en voor andere maatschappelijke organisaties. Zoals bijvoorbeeld voor wijkactiviteiten, sport en cultuur, politie, brandweer, het sociaal domein en het onderwijs.

Een integraal huisvestingsplan maatschappelijk vastgoed. Voor de schoolgebouwen in onze gemeente is er al een integraal huisvestingsplan. Dit plan geeft inzicht in de benodigde lange termijn investeringen. D66 is van mening dat er ook een dergelijk plan moet komen voor het overige maatschappelijke vastgoed, Multifunctionele accommodaties bieden flexibiliteit in het gebruik van ruimte. Om meer inzicht te krijgen in de mogelijkheden van deze accommodaties is het nodig om het integraal huisvestingsplan onderwijs en maatschappelijk vastgoed aan elkaar te verbinden. Hierdoor kan er meebewogen worden met de veranderende behoeften in een wijk.